

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'טז

ערב שבת קודש
פרשת בשלח / יו"ד בשבט
ט' בשבט התשע"ד

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' בשבט ה'תשע"ד - ט"ז בשבט ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בשבט	תחילת מחזור ל"ג אז וגוי... כל המצות... שנת החמה.	ספר טהרה, הלי טומאת אוכלין, פרק י.	הספר הזה שאבאר בו... שזכרנו*. ואני עתה מתחיל בזכרון השרשים... במצות עשה...
ש"ק	י' בשבט	מצות עשה. א מצוה ראשונה.. אין לו.	פרק יא.	השרשים**.
א'	י"א בשבט	מצות לא תעשה. א מצוה.. אלו הם.. בין עשה ובין לא תעשה.	פרק יב.	השרשים**.
ב'	י"ב בשבט	וראיתי לחלק.. בעזרת ש-די.	פרק יג.	השרשים**.
ג'	י"ג בשבט	משוך חסדך וגוי... ספר המדע והוא ספר ראשון.. הלי יסודי התורה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יד.	מ"ע א. מ"ע ח. מ"ע ב.
ד'	י"ד בשבט	פרק ד-ו.	פרק טו.	מ"ע ג. ד. ט.
ה'	ט"ו בשבט	פרק ז-ט.	פרק טז.	מ"ע ט. ס. מ"ע קעב.
ו'	ט"ז בשבט	פרק י"ד. הלי דעות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי כלים.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע סד. מ"ע ח. ו. ר.ו.

* סיום הקדמת הרמב"ם לספר זה, בו מדבר אודות הספר. ** בימי לימוד הקדמת היד - ילמוד כאו"י מ"השרשים" כפום שיעורא דילי, ולחלק השאר ללמדו בימים הסמוכים שלאחרי זה (נוסף על לימוד המצות דהיום).

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן צינית ותפילין	עלות השחר***		תאריך
							ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה	
5.20	4.54.1	12.18	11.48	9.14	6.50	5.48	5.26	4.38	ו', ט' בשבט
5.21	4.54.9	12.19	11.49	9.14	6.50	5.48	5.26	4.38	ש"ק, י' בשבט
5.22	4.55.8	12.19	11.49	9.14	6.50	5.48	5.26	4.38	א', י"א בשבט
5.23	4.56.7	12.20	11.50	9.14	6.50	5.48	5.26	4.38	ב', י"ב בשבט
5.24	4.57.5	12.20	11.50	9.14	6.50	5.48	5.26	4.38	ג', י"ג בשבט
5.25	4.58.4	12.20	11.50	9.14	6.50	5.48	5.26	4.38	ד', י"ד בשבט
5.25	4.59.3	12.21	11.51	9.14	6.49	5.48	5.26	4.38	ה', ט"ו בשבט
5.26	5.00.2	12.21	11.51	9.14	6.49	5.48	5.26	4.38	ו', ט"ז בשבט

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
4:18	5:34	4:32	5:35	4:21	5:33	4:36	5:37	4:24	5:39
4:24	5:39	4:38	5:41	4:28	5:39	4:42	5:43	4:30	5:41

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ה'להט' להפיץ יהדות עד כדי מסירות־נפש

מנין לקח נחשון בן עמינדב היתר למסור את נפשו? • נחשון ידע שישנה דרך אחת – ההליכה למתן תורה, גם אם לצורך זה יש לקפוץ לים! • כזו הייתה הנהגת הרבי, וזוהי גם עבודתנו: התעסקות בהפצת היהדות והמעיינות – ללא חשבונות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ישראל דין של בני־נח⁵, ויש פלוגתא בראשונים ואחרונים⁶ אם ב־נח מחויב במסירת נפשו⁷.

ואם נאמר שבני־נח אינם מחויבים במסירת נפש, אסור להם למסור נפשם, כיוון שהם מצווים על שפיכות דמים אפילו של עצמו, כמו שכתוב⁸ "אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש". ועל־פי זה נמצא שהיה אסור לנחשון למסור נפשו.

ואפילו לפי השיטות שסבירא־ליה שלפני מתן־תורה לא נהגו בני־ישראל כבני־נח – הרי זה דווקא לחומרא ולא לקולא⁹. ובמילא היה אסור למסור נפש.

אלא, נחשון ידע, שכאשר הקב"ה הוציא את בני־ישראל ממצרים, אמר: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה"¹⁰, היינו, שממצרים צריכים לילך להר סיני לקבל את התורה. ובמילא לא נוגע לו מה נעשה באמצע הדרך. הוא יודע שצריכים לילך להר סיני. ואם יש באמצע ים – אין זה שייך אליו, עליו לקפוץ לים ולהמשיך לילך עד שגיע למתן־תורה.

א. בפרשה! השייכת ל... יום ההילולא [.] פרשת בשלח, מדובר אודות המעמד ומצב שהיה אצל בני־ישראל ברגעים שלפני קריעת ים סוף.

קריעת ים סוף היתה אחד הנסים הגדולים, כלשון רז"ל² "קשה כקריעת ים סוף". קריעת ים סוף היתה הכנה למתן־תורה וגם לגאולה העתידה³.

כיצד באו לקריעת ים סוף? – מסופר על כך בחלק הפרשה – שלישי [.]⁴:

היה יהודי, נחשון בן עמינדב, שמסר נפשו וקפץ לים, ועל־ידי זה פעל ההמשכה בכל בני־ישראל והמשיך את הנס של קריעת ים סוף בעולם למטה.

ב. קפיצת נחשון בן עמינדב לים, היתה באותו זמן ובאותו מצב, עניין שלא היה מחוור לגמרי ("ניט אינגאנצן אויסגעאלטן"):

ידועה השיטה שקודם מתן־תורה היה לבני־

(1) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"א ס"ע 134 ואילך במהדורה זו נתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה (ע"פ סרט־הקלטה).

(2) פסחים ק"ח, א. סוטה ב, א. וש"נ.

(3) שהרי גם לעתיד לבוא יהי' ענין של בקיעת מים, אלא שיהי' זה ב"נהר" (ישע'י יא, טו), ע"ד שהי' אז ב"ים" (מהנחה בלתי מוגה).

(4) ראה מכילתא עה"פ פרשתנו (בשלח) יד, כב. ועוד.

(5) ראה אנציק' תלמודית ערך בן נח בתחלתו. וש"נ.

(6) ראה אנציק' שם ע' שנ ואילך. וש"נ.

(7) ראה גם לעיל ע' 16. וש"נ.

(8) נח ט, ה.

(9) ראה אנציק' תלמודית ערך אבות (א) ס"ה (ס"ע לו). וש"נ.

(10) שמות ג, יב.

הגם שבשלחן-ערוך לא מצינו דין שצריך לדרוש מהזולת מסירת נפש כזו; בנוגע לכל המצוות מצינו שצריכים לדרוש מהזולת, שזה נכלל במצות "הוכח תוכיח את עמיתך"¹⁵, אבל בנוגע לחפש מסירת נפש, לא מצינו זאת¹⁶ – הנה במה דברים אמורים, כאשר לא מרגישים שישנה שליחות מלמעלה. מה שאין כן כאשר הדבר הוא על דרך "שכינה"¹⁷ מדברת מתוך גרונו¹⁸.

ה. הרבי מבאר במאמר¹⁹ החילוק שבין מסירות הנפש של רבי עקיבא למסירות הנפש של אברהם אבינו:

רבי עקיבא שאף וחיפש את העניין של מסירת נפש, כאומר²⁰ "מתי יבוא לידי ואקיימנה"²¹. מה

(15) קדושים יט, יז.

(16) ואם רוצים לחפש בחפש מחופש ("גריבלען זיך") מתוך נטי' של הגוף ונפש הבהמית – יכולים למצוא שע"פ שו"ע אסור לעשות זאת (מהנחה בלתי מוגה).

(17) נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.

(18) וע"ד שמצינו בנביאים, ש"אם יאמר . . . לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה . . . לפי שעה . . . מצוה לשמוע לו" (רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ט ה"ב). ובדרך זה וע"ד זה גם עתה – דאע"פ שמ"שחרב ביהמ"ק ניטלה נבואה כו" (ב"ב יב, א"ב). הרי, כל הענינים נתלבשו בתורה (כפי שמצינו אפילו בנוגע לאור שנברא ביום ראשון (נסמן בתורת מנחם – התוועדיות ח"ב ע' 55)), אלא שצריכים לידע כיצד למצוא זאת.

ובזה יובן מה ששאלו אצל רבותינו נשיאינו גם בנוגע לענינים גשמיים – דלכאורה, הרי רבינו הזקן שואל באגה"ק (סכ"ב) כיצד יתכן "לשאול בעצה גשמית כדת מה לעשות כו", בה בשעה שענין זה שייך רק "לנביאים ממש אשר היו לפנים בישראל, כשמואל הרואה אשר הלך אליו שואל לדרוש את ה' ע"ד האתונות כו", ואילו מי שאינו "רואה" (נביא) יכולים לשאול ממנו עצה ותושי' רק בדברי תורה, ולא בעניני פרנסה ושאר ענינים גשמיים. ואעפ"כ רואים ששאלו אצל רבותינו נשיאינו אודות ענינים גשמיים, ולא היתה אצלם הקושיא שענינים אלו שייכים רק ל"רואה" (ראה גם תורת מנחם – התוועדיות ח"ב ס"ע 107. ח"ט ריש ע' 128. וש"נ) – כיוון שגם אצלם ה' ע"ד ענין זה, והיינו, שכאשר יש צורך בדבר בשביל העבודה, אזי משתמשים גם בענין זה (מהנחה בלתי מוגה).

(19) סה"מ ה'ש"ת ע' ו. ע' טו. ע' 30. ועוד.

(20) ברכות סא, ב.

(21) ועד"ו מצינו במגיד מישרים (נסמן בלקו"ש חכ"א ע' 176) אודות הבית-יוסף, שכאשר הובטח לו שיזכה למסור נפשו, "לאתקדא על קדושת שמ"י רבא" – ה'

ג. מסופר במדרש¹¹ על פרשת היום, ששייך ליום ההילולא [. . .], שבאותה שעה היו אצל בני-ישראל ד' כתות: כתה אחת אמרה "ניתנה ראש ונשובה מצרימה". כתה שנייה אמרה שצריכים להלחם עם המצריים. כתה שלישית טענה שצריכים לברוח למדבר. ורק כתה אחת היתה סבורה שמותר או שצריכים לילך לים.

ואם כן, באמת, מצד החשבון של "אחרי רבים להטות"¹², הרי אפילו על-פי שכל דקדושה היה נחשון יכול לפקפק האם מותר לילך לים.

אלא, נחשון לא רצה להיכנס לשקלא וטריא. הוא ידע שהקב"ה אמר שצריכים לילך להר סיני לקבל את התורה. ולכן טען, שכדי להשיג מטרה זו, הדרך אינה לחזור למצרים, וגם לא להלחם עם מצרים או לילך למדבר. בשביל מטרה זו יש רק דרך אחת, והיא – לילך לים. ובמילא צריכים לקפוץ לים, שעל-ידי זה מתקרבים בצעד נוסף ("מיט אַ טראַט נענטער") להר סיני.

ד. המעמד ומצב של בני-ישראל בקריעת ים סוף מהוה הוראה לדורות, וכן גם לעבודה של הרבי בעל ההילולא, שהוא בעצמו עבד בעבודת הקודש מתוך מסירת נפש, וגם הנחיל זאת לכל אלו שהולכים בדרכיו¹³.

מיד בתחילת נשיאותו¹⁴ התחיל עבודתו בקודש מתוך מסירת נפש. היה זה ברוסיה בזמנים שחברי ה"יעווסעקציע" סערו ("געבושעוועט"). ולקבל על עצמו אז נשיאות להפיץ תורה ומצוות ופנימיות התורה – היה זה עניין הפכי מסדר המדינה, היפך הטבע, ובשביל זה היה צורך במסירת הנפש והגוף בפועל ממש. ומסירת נפש זו דרש גם מאלו שהלכו עמו והשתתפו בעבודתו.

(11) פירקא דרבינו הקדוש – בבא דארבעה אות נא. וראה ירושלמי תענית פ"ב ה"ה. מכילתא (ותיב"ע) עה"פ פרשתנו (בשלח) יד, יג. יד. יל"ש שם רמז רלג (בתחלתו). וראה גם תורת מנחם – הדרנים על הרמב"ם וש"ס ע' שכב ואילך. וש"נ.

(12) משפטים כג, ב.

(13) וגם אלו שיתחילו לעשות כן מכאן ולהבא (מהנחה בלתי מוגה).

(14) שאז היתה נתינת מקום לכו"כ דרכים, טענות וביאורים, שעדיין אין שייכים לזה, ולא קיבל על עצמו וכו', ואעפ"כ כו' (מהנחה בלתי מוגה).

את שלו - לילך ולהתקרב להר סיני.

1. וזוהי ההוראה שבעל ההילולא מסר לנו, לכל אלו שצריכים להתכונן לגאולה העתידה²⁷:
 העבודה שלנו היא לקיים: "אני נבראתי לשמש את קוני"²⁸. העבודה שלנו היא - "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"²⁹.
 זהו העניין שלנו, ומלבדו לא נוגע לנו שום דבר.

וזה שישנם כתות שונות בעלי סכרות שונות וגם משונות, זה צועק ניתנה ראש ונשובה מצרימה, זה צועק שצריך לערוך מלחמה, וזה צועק שצריכים לברוח למדבר - הרי כיוון שאין זו הדרך להתקרב לקבלת התורה, אין זו הדרך שלנו.

ענייננו הוא - לילך לקבלת התורה, שהרי הקב"ה הוא "נותן התורה", לשון הוה³⁰. וזאת עשה ללא חשבונות. אם יש באמצע ים - מהיכי תיתי, נלך ביים. אם יש באמצע הר - נבקע את ההר.

- שהרי כאשר עומדים בשיעור דיום זה, עדיין לא יודעים אם הים יקרע אם לאו (ענין זה יתברר רק בשיעור דמחר) - שכן, מה שיהי' אח"כ אין זה הענין שלו, אלא הענין של הקב"ה, ובלשון חז"ל (ברכות י"ד, סע"א): "כבשי דרחמנא" (מהנחה בלתי מוגה).

27 ובהקדמה - שלעתיד לבוא תהי' בקיעת הנהר "לשבעה נחלים" (ישעי' יא, טו), היינו, לשבעה דרכים, שדרכם ילכו כל שבעת הנרות ד"מנורת זהב כולה", שהם כל בניישראל (ראה לעיל ס"א (בגוף השיחה)).
 - שזהו החילוק שבין הגאולה העתידה להגאולות שלפנ"ז (לבד יצ"מ שקודם מתן תורה). שהגאולות שלפנ"ז היו לאחריהם גלות, ובמילא לא נגאלו כל בניישראל, משא"כ הגאולה העתידה תהי' גאולה שלימה שאין אחרי' גלות (ראה מכילתא פרשתנו (בשלח) טו, א. ועוד), ובמילא יצאו מהגלות כל בניישראל (ראה לקו"ש ח"א בתחלתו. וט"ו), כל שבעת הסוגים שבבניישראל, ולכן, יודע יהודי שעליו להדליק את נשמתו, ולהדליק את כל שבעת הנרות שכולם יתחילו להאיר - להתקרב להר סיני, ולקבל את "אנכי ה' אלקיך" באופן שיהי' נשמע מכל ד' רוחות (פרש"י יתרו כ, ב. שמו"ר פ"ה, ט. תניא פל"ו). וכיוון שכן, אין אצלו נפק"מ כלל אם דעת הרוב היא כמותו, וכמה כתות בלעדו יש בין בניישראל; הוא צריך לעבוד את עבודתו (מהנחה בלתי מוגה).

28 משנה וברייתא סוף קידושין - ע"פ גירסת הש"ס כת"י (אוסף כת"י של תלמוד הבבלי, ירושלים, תשל"ד). וכן הובא במלאכת שלמה במשנה שם.
 29 אבות פ"א מי"ב, ומפרשים שם.
 30 ראה של"ה כה, א. לקו"ת תזריע כג, א. ובכ"מ.

שאינ כן אצל אברהם אבינו לא היה עניין מסירות נפש עבודה בפני עצמה. ענינו היה - "ויקרא שם בשם הוי' איל עולם"²², "אל תקרי ויקרא אלא ויקריא"²³, היינו, שעשה שהזולת יכריז, שכולם יכריזו - לא "איל העולם", שאלקות ועולם קשורים זה בזה אבל הם בכל זאת שני דברים, אלא "איל עולם", שזהו דבר אחד²⁴ - "אין עוד מלבדו"²⁵.

זו היתה עבודתו של אברהם אבינו. הוא לא חיפש מסירת נפש, אלא, אם היתה נדרשת מסירת נפש בשביל עבודתו, היה מוכן לכך. כאשר השליכוהו לכבשן האש - לא היה על זה שום מניעה, ולו רק למלאות עבודתו ב"ויקרא שם בשם הוי' איל עולם".

ובאופן כזה היתה גם הנהגת בעל ההילולא. הוא לא היה להוט אחר מסירת נפש, לא זה היה עניינו. הוא היה להוט אחר "ויקרא שם בשם הוי' איל עולם", להפיץ תורה ומצוות ופנימיות התורה עם מנהיגיה והדרכותיה. זה היה ענינו, ובשביל עניין זה לא נרתע משום דבר, ועבד עבודתו עד כדי מסירת נפש ועד בכלל.

ובמילא לא נכנס לחקירות ושקלא וטריא אם במקרה כזה צריך על-פי דין למסור נפשו, אם לאו. כיוון שאינו מתעסק בעניין מסירת נפש; התעסקותו היא בהפצת והחזקת היהדות, ואודות דברים אחרים אינו חושב, שום דבר אינו עוצר אותו מעבודתו.

ולכן גם אינו מתפעל מהכתות השונות שישנם בבניישראל. כל הטענות אינן נוגעות לו. הוא יודע אך ורק דבר אחד - שצריכים לילך ולהתקרב להר סיני. אלא מאי, יש באמצע ים - קופץ הוא לתוך הים. אלא מאי, מה יהיה לאחרי כן - הרי זה עסקו של הקב"ה, ואין זה נוגע אלינו²⁶; הוא צריך לעשות

שמה; וכאשר המגיד אמר לו שמצד איזה ענין שעשה שלא כדבעי נטלו ממנו זכות זו - הצטער ונפל ברוחו כו' (מהנחה בלתי מוגה).

22 וירא כא, לג.

23 סוטה י"ד, סע"א ואילך.

24 ראה תורת מנחם - התוועדויות ח"ב ע' 202. וש"נ.

25 ואתחנן ד, לה.

26 כלומר: לא כמו הרן, שהמתין עד שראה שהשליכו את אברהם לכבשן האש ולא נשרף, ואז הלך גם הוא בכטחון שיעשה לו נס (פרש"י נח יא, כת) - שאז אין עושים לו נס (פרש"י אמור כב, לב), אלא כפי שהי' אצל נחשון, שקפץ לתוך הים מבלי לידע מה יהי' אח"כ,

הנשיאים להקריב ולחנך את המשכן³³, להיות
"ושכנתי בתוכם"³⁴ – כמו כן צריך כל יהודי
להעמיד את עצמו בתור נחשון.

ואז יקוים מה שכתוב בתיקוני זהר³⁵ שכאשר
ימצא יהודי אחד כדבעי (שם נאמר הלשון "צדיק",
והרי "ועמך כולם צדיקים"³⁶), יביא הוא את משיח,
ויקבל את פנימיות התורה שיגלה משיח.

ועלידי זה נבוא ל"אז ישיר"³⁷, "מכאן רמז
לתחיית המתים מן התורה"³⁸ – שיקויים היעוד³⁹
"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, והרבי בעל
ההילולא יוליכנו לקראת משיח בחסד וברחמים.

(מהתועדות יו"ד שבט ה'תשט"ז.
תורת מנחם כרך טז, ע' 50-45)

הולכים אנו לקבלת התורה, להתאחד עם הקב"ה.
וכאשר הולכים לקבל את התורה ללא חשבונות
– אזי "ה'³¹ ילחם לכם ואתם תחרישון"³².

ז. וכשם שמצינו גבי נחשון, שזכה להיות ראשון

(31 פרשתנו (בשלח) יד, יד.

(32 והיינו, שכאשר ישנו יהודי שמכריז "ה' ילחם לכם ואתם
תחרישון", וכדאיתא בזהר (ח"ב מז, ב) "לא תתעוררן מידי",
כי אם להמשיך לילך בדרכו, מבלי הבט אם באמצע ישנו
ים או נחשים ועקרבים וכיו"ב – הנה ע"ז נבקע הים, וכל
בניישראל ניצולים ומקבלים את התורה בשלימות, בה
בשעה שבלעו"ז "לא נשאר בהם עד אחד" (שם, כח).
ולא זו בלבד שנעשית בקיעת ים סוף שבו צריכים בני
ישראל לעבור עתה, אלא עוד זאת, שנבקעו כל המימות
שבעולם (פרש"י שם, כג), שלכן אפילו "יושבי כנען"
"תפול עליהם אימתה ופחדו" (שם טו, טז), היינו, שאע"פ
שארץ כנען היתה מדינה רחוקה מארץ מצרים, שביניהם
הפסיק ה"מדבר הגדול והגורא נחש שרף ועקרב" (שרומז
על ג' קליפות הטמאות (ראה ל"ת וסה"ל להאריז"ל
ע"פ עקב, ח, טו)), מ"מ, לא הפסיק הדבר על הפעולה
דקריעת ים סוף, וגם יושבי כנען ראו שנבקעו כל המימות
שבארץ כנען בגלל שנחשון בן עמינדב קפץ לים סוף
מתוך מסירת נפש! (מהנחה בלתי מוגה).

33 ראה במדב"ר פי"ג, ז.

34 תרומה כה, ח.

35 כ"ה במאמרי אדה"ז הקצרים ע' תג. וראה זהר חדש ס"פ
נח (כג, ד).

36 ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

37 פרשתנו (בשלח) טו, א.

38 מכילתא ופרש"י ע"פ. סנהדרין צא, ב.

39 ישעי' כו, יט.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב'4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב'2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמויכן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

יהודים, צאו מן הגלות!

תפילה באופן של שירה

...הוראה נוספת וגם כן עיקרית בעניין השירה בנוגע לעבודת התפילה (שנקראת גם בלשון רינה (שירה)) באופן של שירה (כידוע שרבינו הזקן היה מתפלל בקול ושירה) – שנוסף על השירה הקשורה עם העלייה מלמטה למעלה, צריכה להיות עכשיו (לאחרי גמר כל העליות) השירה שמצד הדביקות וההתכללות בעליון, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא.

ובמיוחד בנוגע לתפילה על הגאולה האמיתית והשלימה (ובפרט לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין", ונשלמו כל ענייני העבודה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – שנוסף על רגש הכוסף והתשוקה והגעגועים לגאולה (עד עתה), צריך להיות עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה שפורצת גדר (ספר המאמרים תרנ"ז סוף עמ' רכג ואילך) – לא רק פריצת גדר הגלות, אלא גם ובעיקר פריצת גדר הגאולה, שהגאולה עצמה היא באופן ד'נחלה בלי מצרים... נחלת יעקב אביך... כיעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (שבת קיח, סוף עמ' א ואילך) מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש.

(מהתועדות שבת-קודש פרשת בשלח תשנ"ב. ספר-השיחות תשנ"ב, כרך א' עמ' 320)

לצעוק ולבקש מתוך שמחה

ישנם הטוענים שצריכים אמנם לצעוק "עד מתי", אבל אף-על-פי-כן מכיוון שנמצאים ביום השבת, ש"אין עצב בו", ואדרבה: "וקראת לשבת עונג" – אין מקום לצעוק "עד מתי", שהרי צעקה זו קשורה עם הצער על הגלות!

על כך אומרים להם – אדרבה, תצעקו "עד מתי" מתוך שמחה! ובמכל שכן וקל וחומר: אם כל עניין של תורה ומצוותיה צריך להיות מתוך שמחה, הרי על אחת כמה וכמה שבנוגע למצווה רמה ונישאה כהיציאה מהגלות, יציאת כל בני-ישראל והשכינה מהגלות – בוודאי ובוודאי שצריכה להיות מתוך שמחה הכי גדולה! ומכיוון שכן, צעק "ד'אלֵאֵי גלות" מתוך "שטורעם" ושמחה גדולה!

...ולכן מכריזים עוד הפעם: "אידן, גייט אַרויס פון גלות" ... [=יהודים, צאו מן הגלות!]. יש לכם שאלות וקושיות – השאירו אותם בגלות, או שתיקחו איתכם גם את השאלות והקושיות, ו"תשבי יתרוך קושיות ואיבעיות", ובכל אופן, העיקר הוא – "גייט אַרויס פון גלות"...

(משיחת שבת פרשת בשלח, שבת שירה, ט"ו בשבט תשמ"ו – התועודיות ה'תשמ"ו, כרך ב' עמ' 527-528)

ראש בני ישראל

מהו המקור התנ"כי ל'עוף החול'? • מה תבע הרבי מהמשפיע לדבר עם תלמידים? • על פחדיו של היצירה כשבחור מתקרב לחב"ד • במענה לטענות על אנ"ש: "כהנהגת אהרן להוסיף שבחים" ... • צרור סיפורים, מענות והתייחסויות – לרגל היום הקדוש י' שבט

לתחיה מתוך אפרו לאחר שנשרף ("ובסוף אלף שנה אש יוצאה מקנו ושורפתו ומשתייר בו כו' וחוזר ומגדל אברים וחי כו").

אם כן – סיכם הרבי – ברור שזהו סמל יהודי... גב' ליפשיץ התלהבה מאד מתשובת הרבי והפרויקט הושלם זמן קצר אחר כך.

"כמה אופייני", אומר הרב קרינסקי, "שהרבי הביט על הצד החיובי שבדבר (כניגוד לאחרים) ובמבט רחב יותר. כמו־כן ההשוואה לתקומה מתוך האפר מתאימה להפליא, שכן באמצעותה הביא הרבי – בדרכו המיוחדת המעוררת השראה – תקווה חדשה לאלמנה השבורה.

"ובעצם, זה מה שהרבי עשה לרוחו של העם היהודי כולו, אותו הקים מחדש מאפר השואה האיומה – לחיים חדשים".

שתי תביעות מבחורים

ביום שני ט' טבת תשל"ה רשם אחד מ'תלמידי התמימים' בישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש המרכזית – 770 ביומנו (באידיש, המובא כאן בתרגום־חופשי):

"הלילה, בין השעות 10 עד 2 לפנות בוקר, התוועד המשפיע הרה"ח ר' ניסן שי' (מישיבת "תומכי תמימים" בפאריז) עם תלמידי התמימים. נכחו בחורים רבים, וכן הרב דוד שי' רסקין והרב שלום שי' מראזאוו.

"בעיקר הוא התמקד בב' נקודות שכ"ק אדמו"ר שליט"א שוחח עמו במהלך ה'יחידות' של יום

מאפר לתקומה

סיפר המזכיר הרב חיים יהודה קרינסקי: "היה זה לפני כארבעים שנה, כאשר אלמנתו של האמן הנודע ז'אק (יעקב) ליפשיץ נכנסה ל'יחידות' לרבי – זמן קצר אחר פטירתו הפתאומית של בעלה.

"במהלך ה'יחידות' הזכירה מרת ליפשיץ שבעלה היה לקראת עיצוב דמות גדולה של הפניקס (עוף החול) בסגנון מופשט, עבודה שהוזמנה על ידי ארגון נשות "הדסה" עבור המרכז הרפואי הדסה הר הצופים בירושלים.

"הגב' ליפשיץ – אמנית בזכות עצמה – אמרה לרבי שהיא הייתה חפצה להשלים את היצירה שבעלה לא הספיק לסיים, אך מנהיגים יהודים אמרו לה שעוף החול הוא סמל לא יהודי, ולא מתאים להציבו במיוחד בירושלים!".

לדברי הרב קרינסקי, באותו לילה עמד ליד דלת חדרו של הרבי. הרבי קרא לו וביקש ממנו להביא מארון הספרים את ספר איוב. הרב קרינסקי הגיש לרבי את הספר, והרבי פנה לפרק כ"ט פסוק ח"י וציטט: "ואמר, עם קנֵי אָגוּעַ; וְכָחֹל – אַרְבֵּה יָמִים". הרבי הוסיף וחזר באוזני הגברת ליפשיץ את פירוש רש"י על הפסוק:

"וְכָחֹל אַרְבֵּה יָמִים" – עוף ושמו חול ולא נקנסה עליו מיתה שלא טעם מעץ הדעת, ולבסוף אלף שנה מתחדש וחוזר לנערותו".

וכפי שמבואר במדרשים (ראה לדוגמה בראשית רבה פרשה יט פסקה ה') שהעוף קם

העכשווית – מרשה הוא גם זאת, וכן כאשר רוצה הוא ללכת ל'מבצעים', נותן הוא אישור לכך אך בתנאי שהדבר לא יעשה בפרהסיא...

ברם, כאשר באים אליו ומדברים עמו אודות מועבר מהישיבה ולהיות תלמיד ב'תומכי תמימים' – כאן נעמד הוא בכל התוקף ואומר: "זאת לא! עכשיו תהיה צינור להפצת המעיינות, וזאת איננו מסכים לאפשר..."

בין בת חיל לאשת חיל...

בי"ט מנחם-אב תשמ"א כתב הרבי לבני זוג שעלו לארץ-הקודש והתיישבו בצפת אך האישה חוותה קשיי הסתגלות. הם העלו את מחשבותיהם בפני הרבי, שהשיבם:

להמשיך בכולל

אעה"צ [אזכיר על הצינור]

תבשר טוב

ולפלא הכי גדול, באם לפני היותה נשואה היתה בת-חיל, ופעילה ו"עובדת ה' בשמחה" וכו', עאכו"כ [על-אחת-כמה-זכמה] כשנישאת ונעשית אשת-חיל, ושכינה שרוי'ה] [ה] ביניהם, וזכות דאה"ק [דארץ הקודש] וכו'.

מספר שנים לאחר מכן, עקב סיבוך קשה שאירעה בעת לידת בתם, הוצרכו בני הזוג לעזוב בלא-הכי את צפת לתקופה לשם קבלת טיפול רפואי. הם ביקשו לנצל את ההזדמנות ולעזוב לצמיתות – אך הרבי ענה להם בשלהי חורף תשמ"ב:

גדול זכות שליחותם ובפרט לאה"ק [לארץ-הקודש] ובפרט לצפת עיה"ק [עיר הקודש] לבשורות טובות לכהנ"ל [לכל הנזכר לעיל] אעה"צ [אזכיר על הצינור].

להרבות שבחים

מעשה באחת השליחות בערי ארץ-הקודש, שהעלתה על הכתב את שיקוליה לעזוב את מקום שליחותם. הרבי השיב לה:

[מכתב כ"ח תמוז]

לשאלותי'ה]: אמחז"ל [אמרו חכמינו זכרונם לברכה] עניי עירך קודמין – ולכן ימיכו במקומם

אתמול. אחת: שהבחורים – גם אלה שמתפללים באריכות – יתפללו במניין. השנייה: שעל הבחורים להיות בקיאים בעל-פה בשניים-שלושה מאמרי חסידות, ואם אפשר בלשון הרב.

תעלולי היצר-הרע

אחד מבני משפחת גרינוולד מארה"ב, מצאצאי בעל 'ערוגת הבושם', התקרב לחסידות חב"ד בשנת תשל"ה. אביו, שחשש מכך, שלח אותו ללמוד בישיבת 'טשעבינ' בירושלים. גם שם המשיך הבחור להיות בקשר עם חב"ד, וביקר רבות בישיבת 'תורת אמת'. בינתיים, עלה ונתעלה בלימוד חסידות עד אשר בשלב מסוים ביקש לעבור ללמוד בישיבת תומכי תמימים. בשלהי קיץ תשל"ז זכה להיכנס ל'יחידות', ושאל על כך את הרבי.

בתגובה אמר הרבי את הדברים הבאים (תוכנם ולא לשונם, מפי השמועה ובלי אחריות כלל – נרשם על פי סיפורו של הרב צבי הירש ליפסקר ממוריסטאון ניו ג'רסי):

היצר-הרע מכונה 'דער קלוגינקער' – אינו מסוגל לומר מלכתחילה למישהו שלא ילמד חסידות, משום שלא ישמעו לו, משום כך מסכים הוא שילמדו חסידות – אך רק חסידות של בעל התניא שכל גדולי ישראל מזכירים דבריו, ואף חיבר את 'שולחן ערוך הרב' המקובל בכל תפוצות ישראל, ולכן מסכים גם היצר הרע שילמדו חסידות, אך רק חסידות של "הרב"...

לאחר-מכן, כאשר מתקיים "טעמו וראו", וכשמתחילים ללמוד נמשכים, הוא מקבל חשק להמשיך וללמוד עוד חסידות. ושוב אין ל'קלוגינקער' ברירה, והוא אומר לו – ללמד חסידות של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, שעמד בקשר עם גדולי ישראל כר' חיים עוזר [= גרודז'ינסקי מווילנא (בעל האחיעזר)] וכו'; ובהמשך נמשך עוד ורוצה ללמוד את החסידות של כ"ק מו"ח אדמו"ר, והיצר-הרע הרי הוא 'קלוגינקער' ויודע כי אם לא ייתן רשות – לא ישמעו לו כלל, מסכים הוא בתוספת הטעמה שהרי הוא [=הרבי הריי"צ] גם עמד בקשר עם ר' חיים בריסקער וכל גדולי הרבנים וראשי-הישיבות. הלאה, נמשך הוא ללמוד את החסידות

יד[משרה קבועה (זו דְּעַתָּה) – וה"ז [=והרי זה] ציווי התורה.

ולכן – לאחר שנתראינו בשמחה וטוב לבב, ולאחרי ש"ק [=שבת קודש] מברכים אדר ראשון – יחזור למילוי שליחותו באה"ק [=בארץ הקודש], וה"ז [=והרי זה] גם לטובת בריאותי.

המצו"ב [=המצורף בזה] לצדקה באה"ק [=בארץ הקודש].

אזכיר עה"צ [=על הציון].

עתה, אמוחז"ל דמבקש לפי כוחם ולכן ודאי – שהשם נתן להם כל הכוחות הנדרשים למלא שליחותם ובשמחה וט"ל [=טוב לבב].

ביחס אנ"ש ש'י' שלדעתה צריכים שיפור – הבא לטהר מסייעין אותו, וצריך זהירות לא להגזים ואפילו לא להאריך הדיבור בזה ואדרבה כהנהגת אהרן להוסיף בשבחים הדכל וכמים הפנים לפנים גו' פ"נ נתקבל ואזכיר עה"צ לבשו"ט [=על הציון לבשורות טובות].

העיקר – להשפיע

אחד החסידים מיוצאי רוסיה פנה לרבי (בסוף שנות ה"מ"ד) בשאלה והצעה אודות התיישבות ב'שטחים', בשמו ובשם חבריו.

[במענה לשאלה נכתב "הרה"ח ניסלביץ ושאר הבאים עה"ח [=על החתום] שליט"א מיום י"ד כסלו"], ובהמשך כתב הרבי:

!?! – אין זה מעניינם כלל – שהרי כל עמדה בזה מצדם להן או ללאו – תפריע להשפעתם על חלק מהעולים לקרבם לתומ"צ [=לתורה ומצוות] וק"ל [=וקל להבין].

ולפלא הקס"ד [=הקא סלקא דעתך].

עד היכן כיבוד אם?

בחודש תשרי תשכ"ד ביאר הרבי במהלך התוועדות יום שמחת תורה (ראה תורת מנחם כרך לח עמ' 124) את סיפור פגישתו של אדמו"ר הזקן עם הגאון ר' יוסף כלבו (חבר ותלמיד מובהק של הגר"א), והדו"שיח התורני שהתקיים אז.

היה זה בחורף תקכ"ט, והרבי הזכיר "כיון שבחוץ שרר כפור, ניגש [אדמו"ר הזקן] סמוך לתנור כדי להתחמם, בהחזיקו את ידו לצדדין, שכן, עליפי קבלה, אין להחזיק את הידיים מלאחוריו".

תקופה לאחר מכן, באחד הימים, כשהלך הרבי לבקר את אמו, פגש בה ברחוב כשידיה פונות אחורנית. הרבי שילב אף הוא את ידיו אחורנית – שלא כדרכו. ככל הנראה הייתה כוונתו הקדושה שלא להראות כאילו אמו נוהגת חסו"שולום שלא

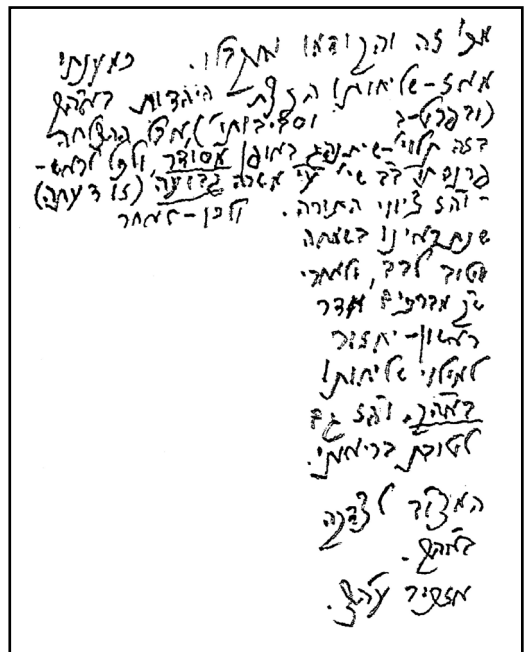
כראו"...

"לטובת בריאותי"

להלן מענה שכתב הרבי לאחד השלוחים בארץ הקודש בחורף תשל"ח (לאחר אירוע הלב שאירע בשמיני עצרת), לאחר שזה ביקש ככל הנראה להישאר בארצות הברית:

מוכ' [=מכתבו] זה והקודמו נתקבלו.

כמוענתי מאז – שליחותו הפצת היהדות באה"ק [=בארץ הקודש] (ובפרט ב... וסביבותי[ה]), אבל ההצלחה בזה תלויה[ה] – שיתנהג באופן מסודר, ולכל לראש – פרנסתו ב"ב [=בני ביתו] ש'י ע"י [=על

"והרי זה גם לטובת בריאותי". מענה הרבי בכתב יד קודש

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת בשלח – שבת שירה

יום ההילולא – י' שבט

[סדר הנהגות יום ההילולא – נעתקו ממכתב הרבי מראש־חודש שבט תשי"א¹, מלבד במקום שצוין אחרת. שאר המנהגים סומנו בכוכבית בתחילתם]:

אחר התפילה (בבוקר – אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים² בקול³) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר־כך יאמר המשנה: "ר' חנניא בן עקשיא כו' ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתניא⁴, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית – יחזור⁵ חלק מהמאמר דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס עד⁶) בעל־פה. ואם אין מי שיחזור בעל־פה, ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

* מדי שנה נהג הרבי לבאר במאמר חסידות שאמר ביו"ד שבט פרק אחד מבין עשרים הפרקים של המשך 'באתי לגני' לפי הסדר, וכשהסתיים התחיל לבארו מחדש. כמו כן נקבע המנהג אצל

כמה וכמה ללמוד בכל שנה את הפרק ומאמרי הרבי השייכים לאותה שנה, ובשנה זו – פרק ד' מהמשך⁷, והמאמרים המיוסדים עליו משנות תשי"ד, תשל"ד.

בבוקר קודם התפילה – [ילמד כל אחד לעצמו] פרק תניא⁸, וכן לאחר [סיום המאמר שאחריו] תפילת מנחה⁹.

במשך המעט לעת – ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם¹⁰. במשך המעט לעת¹¹ – לעשות

(7) סה"מ מלוקט ח"ב עמ' רלח, עמ' רנו הערה 23, וב'תורת מנחם – סה"מ מלוקט' ש"ל לאחרונה לפי סדר השנה, הוא בעמודים שו. תו.

(8) נפוץ בין אנ"ש ללמוד אגה"ק ס' ז"ך, ללא הביאור. וראה אג"ק דבעל ההילולא ח"א עמ' שצ, שהורה ללמוד 'פרק כ"ז' ביום ההילולא ב' ניסן אחר ערבית, את הביאור – בשחרית קודם התפילה, וקודם מנחה אגה"ק 'פרק כ"ג'.

כנראה נהגו כך מקדם ללמוד בימי היארצייט ההילולא דרבנותינו נשיאנו פרק זה, במסגרת המנהג – ש"כדאי לפרסם ולחזק" – ללמוד בכל יום פרק תניא ע"פ הסדר או באופן אחר, ראה 'התועודיות' תשמ"ט ח"ג עמ' 68 (מוגה) ועמ' 75, ובכ"מ. בעמ' 75 הורה הרבי, ששיעור זה צ"ל לפני התחלת התפילה ממש, היינו גם לפני אמירת "הריני מקבל", כלומר שתחילה למדו פרק תניא, ורק אח"כ פתחו את ה'סידור'.

(9) כנ"ל – הביאור לאגה"ק האמורה.

(10) כדי להקל על הציבור, מוצעים בזה פרקים קלים יחסית: י – יומא פ"ח; ו – דמאי פ"ב; ס – תענית פ"ב; ז – חלה פ"ב; י – ביכורים פ"א (אפשר גם לחזור על יומא פ"ח – אג"ק כרך יז, עמ' רעא); ז – פרה פ"ט; ח – שבת פכ"ב; ק – נדרים פ"ח.

(11) ובקביעות הנוכחית ביום ש"ק, יש לציין שבשיחת ש"פ וישב, כ' כסלו תשד"מ ס"ה"ו (התועודיות ח"ב עמ' 654, בלתי מוגה), אמר הרבי שחייבים להתוודע גם בליל ש"ק לפני שהולכים הביתה לטעודת שבת, וכדבריו שהעיר ע"ז ב'טראסק גדול" – "כדי

שהדבר לא יישנה ח"ו בעתיד". וכן נהגו מאז בכ"מ במועדי אנ"ש שחלו בש"ק, שמייד לאחר תפילת ערבית בביהכ"נ התועדו יחד במשך כחצי שעה, ורק אח"כ פנו לבתיהם. אולם בשיחת ש"ק י"א כסלו תשמ"ז בתחילתה (מוגה) – התועודיות תשמ"ז ח"א עמ' 566, לקוטי שיחות חלק כה עמ' 347 וסה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 102) אמר הרבי: "... אבל בליל שבת – צ"ע אם הוא זמן להתועדות, כדי שלא

(1) אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר־המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.

(2) בספר־המנהגים עמ' 77: "הדיוק הוא לסיים הפרקים אחרי התפילה", דהיינו שאפשר ללומדם עד הסיום גם לפני־כן. רבים מהאבלים רגילים ללומדם לפני חזרת הש"ץ וכיו"ב. ויש לברר אם שייך בזה המבואר בשיחת ו' תשרי תשל"ל (ס"ח, שיחות קודש תשל"ל ח"א עמ' 42), שאין ראוי להוסיף מאומה בתוך התפילה, ושלכן גם אמירת שיעור תהילים היא בדווקא אחרי "אך צדיקים". (3) ספר־המנהגים עמ' 6.

(4) י"א שהרבי נהג לומר (בשנות האבלות עכ"פ) את התיבות: "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש" – 'מנהגי מלך' ס"ע 32.

(5) מהלשון משמע שגם חזרת המאמר צ"ל לכתחילה ע"י מי שהתפלל לפני התיבה.

(6) ספר־המאמרים תשי"י עמ' 111.

התוועדות¹².

[מכיוון שזו התוועדות הקשורה בהילולא, מהנכון לפתוח אותה בדבר תורה של בעל ההילולא¹³].

לקבוע שעה במשך ה'מעתי'לעת' - לבאר לבני ביתו ש' אודות כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ ע ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו.

במשך ה'מעתי'לעת' - לבקר (אלו הראויים לזה) בכתי'הכנסיות ובכתי'המדרשות אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ... לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנתו על-דבר אמירת תהילים, לימוד חומש עם פירש"י - ובמקומות המתאימים - גם על-דבר לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה.

- אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות.

במשך המעתי'לעת - לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי - ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ... לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער.

מוכן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט,

לבלבל סעודת שבת בבית", ומאו הפסיקו לנהוג כך (וצ"ע אם אכן זו 'משנה אחרונה', או שיש לחלק בין י"ט כסלו, שעיקר ההתוועדות בו הוא באור לכו', שבו יצא אדה"ז לחירות, כמ"ש בסה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 151, לבין שאר הימים טובים החסידיים, כולל יו"ד כסלו, שבהם עיקר ההתוועדות היא במוצאי היום, כמפורש בהתוועדויות תשמ"ז שם).

(12) בהתוועדות הרבי היה הסדר: קודם מאמר חסידות, ואחר-כך סיום מסכת (ראה שיחת מוצש"ק י' בשבט תש"ל ס"ז).

בכל שנה בעת התוועדות י' בשבט, נהג הרבי לומר מאמר המתחיל בפסוק 'באתי לגני, המבאר פרק אחד בהמשך ההילולא [כדלעיל בפנים], ובו ביאר את הפרק בפרטיות, בצירוף ביאורים מתורתם של כל אחד מרבתינו נשיאנו, מהבעש"ט ואילך (ראה 'כפר חב"ד' גיליון 795 עמ' 24).

(13) שיחת כ' מנ"א תשל"א בתחילתה.

ובפרט ביום השבת יקודש שלאחריו.

שחרית: בשבת זו ישתדלו לעלות לתורה.

אם אין מספר העליות מספיק - יקראו בתורה בחדרים שונים¹⁴, אבל לא להוסיף על מספר הקרואים¹⁵.

ישתדלו שמפטיר יהיה הגדול שבחבורה - בריצוי רוב המניין - או על-פי הגורל.

* קריאת התורה: נוהגים לעמוד בעת קריאת השירה¹⁶.

* בבית חיינו נהוג לנגן ב"זהמים להם חומה... ומשמאלם" הראשון (יד, כב) כמו בסוף-פסוק רגיל, ובשני (יד, כט) כמו לפני "חזק". בשירה עצמה (פרק טו) מנגנים בכל מקום שבו מוזכר שם ה': פסוקים א.ג. ו. יא. טז. ובשירת מרים (טו, כא): "שירו לה'... בימים"¹⁷.

* קוראים¹⁸ בסוף הפרשה: "תמחה את זכר, ואחר-כך יזכר"¹⁹ עמלק, הן בשביעי והן במפטיר [בדבר שלילת 'הכאת עמלק' כבר נתבאר

14) כאשר לפחות שישה מתוכם לא שמעו קריאת התורה, קצות השולחן סי' כה ס"ד. ואפשר אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית חיינו (עיין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע"ע המובא בפסקי תשובות סי' קלה סק"ג. 'התפלה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות).

המאזין לקריאת התורה ובדעתו להיות אחד מששת השומעים בקריאה נוספת, יכוון שלא לצאת ידי חובתו בקריאה זו (בתנאי שיש ששה מאזינים שכן יוצאים בה).

15) ע"פ המבואר בשו"ת הצמח צדק או"ח סי' לה, ובפרט בראש אות ז.

16) ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. בדרך-כלל כשהרבי היה עומד בקרה"ת, הפנה פניו אל הס"ת מ"ויושע" מתחילת או מאמצע הפסוק לערך (לא היתה קביעות בזה) ועד גמר שירת מרים; וכן עמד בין "ויושע" עד גמר שירת מרים החל משנת תשל"ח, מאז שהחל לשבת בקרה"ת.

17) מפי הרה"ח ר' יוסף יצחק ש"י אופן.

אדה"ז היה קורא בתורה את שירת הים בנוסח-טעמים מיוחד, השונה מנוסח הקריאה דכל השנה וגם משאר השירות שבתורה, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש בן הצמח צדק, שלימד זאת להרה"ק הרז"א אחי אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (לקוטי ד'בורים ח"ב עמ' 460. וראה בסה"ש תש"ו ע' 38, ובלה"ק בס' התולדות אדה"ז ח"ד עמ' 1070).

18) שם, ובמנהגי פורים בעמ' 72. וראה שם הערת הרבי בארוכה. 19) הקורא בתורה וטעה בתיבה אחת, רגילים בין אנ"ש לחזור רק על התיבה המוטעית, כמו כאן בניקוד תיבת "זכר" (ואין חוששים שיישמע כאילו שתי המילים גם יחד כתובות בפסוק עצמו). וראה בשו"ע אדמוה"ז הל' קריאת-שמע סי' סד ס"ב, פרמ"ג שם, א"ר סי' קלו ס"ק ד' וב'התקשרות' גיליון שמ עמ' 19 וש"נ.

של מנהגי ישראל²⁶] קבע מנהג²⁷, אשר בשבוע של פרשת בשלח היה מורה לכל מלמדי התינוקות ולכל ההורים לילדים²⁸ קטנים, לקבץ את הילדים בשבת שירה בחצר בית-הכנסת ולספר לילדים את סיפור קריעת ים-סוף, כיצד שרו הציפורים וצפצפו בשעה שרמה וכל בני-ישראל, אנשים ונשים, שרו את שירת 'אז ישיר', והילדים הקטנים קטפו פירות מעצי הים²⁹ והאכילו את הציפורים ששרו ורקדו.

המהר"ל היה מצווה לתת לילדים 'קאשע' [דייסה] שיתנוה לפני התרנגולים והציפורים³⁰, לזכר פירות הים שבהם האכילו הילדים הקטנים את הציפורים. לאחר מכן היה המהר"ל מברך את כל הילדים ואת ההורים, שיזכו לחנך את הילדים ולגדלם לתורה, לחופה ולמעשים טובים". ע"כ.

מנחה: אומרים 'צדקתך'²².
מוצאי שבת קודש: בעת ההתועדות דיו"ד

ב'התקשרות' גיליון קט²⁰].
* הפטרה: "ודבורה אשה נביאה... ארבעים שנה" (שופטים פרק ה)²¹.
אומרים 'אב הרחמים'²².
קידוש והתועדות (ראה לעיל פרטים בעניין ההתועדות דיום זה).

* המנהג הוא לאכול בשבת שירה 'שווארצע קאשע'²³ [דייסה ממין קטניות הנקרא כיום בארץ (בטעות²⁴) 'כוסמת'], ומקורו כדלהלן: בשבת שירה תש"ב סיפר כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע²⁵:
"המהר"ל מפראג [שהיה מייסד, מבסס ומפיץ

20) וכבר כתבו זאת פוסקים בדורות שעברו, כמובא ב'ילקוט יוסף - מועדים' (ה) עמ' 259.

21) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד. ובשיחות-קודש תשל"ו ח"א עמ' 459 איתא, שמנהג חב"ד בד"כ לקצר בהפטרות, להוציא פרשתנו [ההפטרה הארוכה ביותר!] כי בה גם המלחמה היא חלק מן השירה, עיי"ש. [הרה"ג ר' מאיר מאוזו שליט"א כתב לי בטעם הדבר שהספרדים בד"כ מקצרים בהפטרות, כיוון "שעל הרוב מקפידים האשכנזים שלא לפחות מ"א פסוקים בהפטרה, והספרדים סומכים דהיכא דסליק עניינא סגי, וזה מצאתי בכעשר הפטרות במשך השנה. רק בהפטרות פ' שקלים מיחלפא שיטתייהו של האשכנזים והספרדים. ומנהגנו בתנויס להתחיל גם שם 'בן שבע שנים' כמנהג אשכנזי - ומנהג חב"ד שם כהספרדים].

22) כיוון ש"בימי ההילולא של רבותינו נשיאנו - אומרים תחנון" מלבד אם בלא-הכי הוא יום שאין אומרים בו תחנון - ספר-המנהגים עמ' 16. זו הוראת כ"ק אדמו"ר מהרי"צ נ"ע, שהובאה ונתבארה בשיחת כ' מנחם-אב ה"ש"ת [התועדות ח"א עמ' 172], ושם נמסר הטעם בשמו שיהו הזמן היותר טוב לבקש ולפעול. וביאר הרב, שחסידי פולין אין אומרים תחנון, מפני שהעלייה שבים היא רצינית אצל הצדיק ש'באמונתו יחיה' (ח' בפתח, י' שנייה בסגול) פועלת עליה אצל כל מקושריו, אבל חסידי חב"ד שתובעים מהם 'פנימיות' ו'עבודה' דווקא, רוצים להעלות גם את הגוף ולטהרו, ולכן גם אז אומרים תחנון. וראה גם 'רשימת היומן' ס"ע רצא. ובשיחות-קודש: ש"פ עקב תשי"ג ס"ד [התועדות ח"ט, תשי"ג ח"ג עמ' 115]. שמח"ת תשט"ז ס"ג [התועדות ח"ט, תשט"ז ח"א עמ' 129]. "יא ניסן תשכ"ב ס"א. ש"פ אחרי תשכ"ז ס"ב. ש"פ ויחי תשל"ל ס"ה. וש"נ עוד.

23) ספר-המנהגים עמ' 72 (נדפס בטעות תחת הכותרת 'טבת' וצ"ל כמובן 'שבט'). לוח כולל-חב"ד. המקור - היום-יום, י"ז בטבת. ובהערות וצינונים שם ח"ב ציין שהמנהג נזכר כבר בב"ח ס' רח"ד"ה והתוספות מסתפקים. וכנראה קשור לכל האמור בקטע הבא (כיוון שהמאכל חביב על העופות).

24) משנה: ברורה סימן רח"ק ב. סידור 'מנחת ירושלים' (תשל"ב) עמ' 1057. וראה אנציקלופדיה-תלמודית ערך 'דגן' ובצירורים שם.

25) ספר-השיחות תש"ב עמ' 73.

26) 'התועדות' תשמ"ז שבערה הבאה.
27) בשעתו העיר הרב: "והלואי היו מחדשים עתה מנהג זה בכל קהילות ישראל", 'התועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 448 (ועיי"ש בחריפות בעמ' 454 - בלתי מוגה). ובלקוטי-שיחות ח"ב עמ' 522 מבאר ההוראה מסיפור זה, עיי"ש. אולם למעשה, כשהציעו לפרסם עד"ז, נענו בהוראה: "לא להעתיק כל זה עתה - כי כנראה נשתקע המנהג לגמרי, וכשם שמצווה כו' כך כו" (=כשם שמצווה לומר דבר הנשמע, כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע - כך נדפס בס' היכל-מנחם ח"ב עמ' לו, מתאריך ו' שבט תשמ"ח, אבל בחוברת 'לקט הליכות ומנהגי ש"ק' עמ' 75 תיקן, שהמענה היה בשנת תש"נ, לאלה שרצו ללמד זאת לילדים ב'חדר'). וראה להלן הערה 30.

28) והכוונה גם לילדות - כדמוכח מקריעת ים-סוף ('התועדות' תשמ"ז שם, הערה 115).

29) ראה שמות רבה כא.

30) והעיר הרב: "אלא שלא ראינו ש"ק מו"ח אדמו"ר ינהוג כן. [ויש לומר מהטעמים לזה - מה שכתב אדמו"ר בשו"ע (או"ח סי' שכד ס"ח) "יש נוהגים לתת חטים לפני העופות בשבת שירה, ואינו נכון שהרי אין מוונותיהם עליך" (דפסק כהמג"א שאוסר, ולא כמו שמסיק בס' תוספת-שבת הובא באורחות-חיים שם, שכיוון שנהגו כן לשם מצווה אין להקפיד בכך), ובימינו אלו לא מצוי שיהיו תרנגולים וכיוצא בהם שמוונותיהם עליך (כפי שהיה רגיל בדורות שלפני זה בעיירות הקטנות)].

"בכל זאת, הרי זה רק בנוגע להאכלת העופות, אבל בוודאי שיש לספר לילדים את כל הנ"ל, ובמיוחד - לנטוע בהם מידה טובה של רחמנות על בעלי-חיים (שמתבטאת גם בסיפור דהאכלת העופות), ורחמיו על כל מעשיהם - ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 222.

שבט, נהג הרבי לעשות מגבית בעד 'קרבן תורה'³¹.

יום ראשון

י"א בשבט

'ראש־השנה לאילן' נוגע לדינא בארץ־ישראל – 'לעניין מעשר, שאין מעשרין פירות האילן שחנטו קודם שבט על שחנטו לאחר שבט'³⁷, אבל לא מצינו בש"ס שייקרא ט"ו בשבט בשם 'יום־טוב'. המקור היחיד לכך הוא – כמבואר בראשונים³⁸, ש"כיוון דקתני בהדי הדדי, כל ארבעה ראשי־שנים ביחד, בהא דמיא אהדידי"³⁹.

הלשון הרגיל 'ראש־השנה לאילנות' בלשון רבים, ביאורו⁴⁰: כיוון שהתחלת העבודה היא מ'הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך', היינו להשפיע על אחרים, להצמיח אילנות, ורק אחר־כך מתחיל עבודת עצמו בתפילה⁴¹.

הפירות שעדיין לא הגיעו לשליש גידולם עד ט"ו בשבט יהיו שייכים לשנת המעשר החדשה, שמתחילה בט"ו בשבט, דהיינו השנה – שנת 'מעשר עני'. בפועל, הפירות הראשונים שייכנסו לגדר זה יהיו שקדים ושסק⁴².

אכילת פירות:

בט"ו בשבט "נוהגים להרבות במיני פירות

"בדורו של נשיא דורנו גופא, ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות – שלושה שלבים: (א) יום העשירי לחודש אחד־עשר (י"ד שבט תש"י) – סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו – יום אחד־עשר לחודש אחד־עשר (היום השלם הראשון לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי־עשר (תשי"א)³² – כאשר החלה המשך וחידוש של תקופה חדשה ו'נתלו המאורות'³³ של הדור השביעי מאדמו"ר הזקן (או הדור התשיעי מהבעל־שם־טוב). (ג) התקופה שלאחר ההסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר (הרבנית חיה־מושקא) ביום כ"ב לחודש אחד־עשר (כ"ב שבט תשמ"ח)³⁴."

יום רביעי

י"ד בשבט

במנחה אין אומרים תחנון.

יום חמישי

חמישה־עשר בשבט

יום רביעי בלילה, אור ליום חמישי: סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה – כל הלילה³⁵.
אין אומרים תחנון³⁶.

החדשה ח"ד (!) עמ' תכו) סי' קלא ס"ח.
37 פרש"י ורע"ב ריש ראש־השנה. רמב"ם הל' תרומות פ"ה הי"א. וזאת כיוון שהאילנות מפסיקים לניוק מהמים דאשתקד, ומתחילה אצלם יניקה חדשה בפועל, ארבעה חודשים לאחר שנידונין על המים. ירושלמי ראש־השנה פ"א ה"ב.
ראה הדעות ביחס לשיעור 'חנטה', 'הבאת שליש' ו'עונת המעשרות' בס' 'המועדים בהלכה' עמ' קפב, אנציקלופדיה־תלמודית ערך 'הבאת שליש' בתחילתו, ובמפורט בהערות לס' 'שבת הארץ' (מהדורת תשנ"ג) ח"א עמ' 392.

לא ניתן להפריש תר"מ מפירות שנה אחת על פירות שנה אחרת. 38 מרדכי ראש־השנה פ"א סימן תש"א. הגהות מיימוניות הל' שופר פ"א סוף ס"ק א.

39 כדמוכח גם מדברי הגמרא (מועד־קטן ד, א) שאם 'גמרי בהדי הדדי, ילפינן מהדדי', ראה שו"ת מהר"ם מרוטנבורג סימן ה' [על תשובה זו חתום רבינו גרשום מאור הגולה, ובס' 'אגודה' מובאים הדברים בשם 'נאון' – 'המועדים בהלכה' עמ' קפו. וראה שיחות־קודש תשכ"ב עמ' 189]. כל הקטע לקוח מ'תורת מנחם – התועודיות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

40 אף שלשון המשנה בריש ר"ה הוא 'ראש־השנה לאילן'. וראה לקוטי לורי־צחק אג"ק עמ' תיג.

41 ספר־השיחות תש"נ ח"א עמ' 283.

42 בפירות המביאים שליש סמוך מאוד לט"ו בשבט יש להיזהר מתערובת. אם אירעה, ראה בס' 'משפטי ארץ – תרו"מ' פ"ח ס"ז, ובקונטרס 'הפרשת תרו"מ במערכת הציבורית' (מכון התורה והארץ, תשנ"ב) עמ' 138 [בפריהאדמה הולכים לפי תאריך הלגיטימי, ור"ה שלהם היה ב'א' בתשרי].

31 ספר־המנהגים עמ' 96. עניינה – לסייע (ללא פרסום שם המנדבים) לבחורים המשקיעים כמה שנים ללימוד תורה ללא חשבונות אודות פרנסה (דברי הרבי במעמד ייסוד הקרן, שיחת י' בשבט תשט"ו ס"ל־לא, 'תורת מנחם – התועודיות' (יג) תשט"ו ח"ב עמ' 247 ואילך).

32 "ראה ספר־השיחות תש"נ ח"א עמ' 255 הערה 99."

33 "ראה לעיל [ספר־השיחות תשנ"ב] ח"א עמ' 293-5."

34 כל הקטע (תרגום מאידיש) מספר־השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 348 (כולל שתי ההערות הקודמות).

35 ובדיעבד עד סוף הלילה הבא – יום חמישי בלילה, אור ליום שישי.

36 לוח כולל־חב"ד וספר־המנהגים עמ' 16, ע"פ סידור אדמוה"ו. השלמה לשו"ע אדמוה"ו (נדפסה בסוף ח"א עמ' 357, ובמהדורה

ראיתי במדינותינו נוהגים כן⁴⁹.
כינוסים:

התאחדות כל האיברים היא עלידי ה"ראש",
וכיוון שכל ארבעת הראשי שנים קשורים זה לזה,
יש עניין מיוחד לכנס את בני־ישראל בראש־השנה
לאילן, שיהיו כבראש־השנה הכללי "לאחדים
כאחד", ובפרט כינוסים של ילדי־ישראל שלפני
בר־מצווה ובת־מצווה "צבאות השם", כיוון
שבהם מודגש במיוחד עניין הצמיחה והגידול, גם
(ובעיקר) ברוחניות, שאז הוא עיקר החינוך "חנוך
לנער"⁵⁰.

יש לבחור את הזמן המתאים כדי שיהיה 'ברוב
עם' הכי אפשרי, בכל מקום ומקום לפי עניינו:
לאחרי מנחה דערב ט"ו בשבט, בט"ו בשבט עצמו,
בימים שלאחרי, עד ליום השבת־קודש, השבת
דמתן־תורה (ומה טוב בכל אחד מהזמנים הנ"ל,
במקומות שונים וכו')⁵¹.

בהתוועדות ט"ו בשבט תשל"א הכריז הרבי:
"עכשיו הזמן צצריכים "לכבוש" העולם, עלידי
יגיעה והוספה ביתר שאת וביתר עוז בלימוד
התורה"⁵².

(49) לקוטי־שיחות כרך לא עמ' 235.

(50) 'התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 892.

(51) ספר־השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 241.

(52) אפילו לבעלי עסק, וכש"כ ליושבי אוהל. וביאר השיבות לט"ו
בשבט, שכמו באילן צ"ל יגיעה רבה וזמן רב עד שבאים הפירות,
כך בתורה צ"ל 'יגעת' כדי שיהיה 'ומצאת' – לקוטי־שיחות כרך ו
עמ' 312, עיי"ש.

של אילנות⁴³ "ואף שאז רק זמן החנטה, דהיינו
התחלת הצמיחה, נוהגים לאכול פירות מוכנים
ופירות הכי משובחים, ואכילה כשיעור ברכה
אחרונה דווקא, כי גם הסיום והתכלית כלולים
כבר ב'ראש', ורואים אותם כבר אז בגלוי⁴⁴.
ובפרט מיני פירות שנשתבחה בהן ארץ־ישראל –
"גפן ותאנה ורימון... זית שמן ודבש"⁴⁵ – "דבש
תמרים"⁴⁶, ונוהגים לאכול גם חרובים, שיש להם
שייכות מיוחדת לניסים, כסיפור הגמרא על רבי
חנינא בן דוסא ש'די לו בקב חרובין מערב שבת
לערב שבת", ובהמשך לזה מסופר על כמה וכמה
ניסים שאירעו לו, בהיותו 'מלומד בניסים'⁴⁷.

יש מי שנוהגים לומר ליקוטים מתנ"ך וזוהר
כו⁴⁸ – ועל כך כתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "לא

(43) מג"א או"ח קלא ס"ק טו. השלמה לשו"ע אדה"ז שם ס"ח.
וראה שיחת ליל ט"ו בשבט תשל"ט סל"ח. ש"פ בשלח תש"מ סנ"ו.
לקראת ש"ק ט"ו בשבט תשמ"ט אמר הרבי: "...בכלל, אין הדגשה
לקיים את המנהג דאכילת פירות דווקא **ברבים**. על־פי רוב [כשחל
ט"ו בשבט בחול] אוכלים את הפירות כל אחד בפני עצמו, בבית,
ביחד עם בני ביתו, בתוך הסעודה וכיוצא־בזה..." (סה"ש תשמ"ט
ח"א עמ' 209, ובלה"ק – התוועדות תשמ"ט ח"ב עמ' 225).

(44) 'התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 914.

(45) עקב ח.ח.

(46) רמב"ם הלכות ברכות פ"ח ה"ג [וראה אנציקלופדיה־תלמודית
ערך 'דבש' בתחילתו, וש"נ].

(47) תענית כד, סע"ב. ספר־השיחות תנש"א ח"א עמ' 300.

(48) נדפסו לראשונה בספר 'פרי עץ הדר', ויניציאה, תפ"ח. וכמה
פעמים לאחרי זה, ובמיוחד בדורנו.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

ב"ה

מטה לימוד הרמב"ם היומי
שע"י צעירי אגודת חב"ד - המרכז (ע"ר)
ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000 טל' 072-2770100

אל חובבי התורה ולומדיה

מתחיל המחזור ה-33 בלימוד הרמב"ם

שלושה פרקים ליום ו'ספר המצוות'

הציבור הרחב נקרא להתמיד, ומי שטרם הצטרף - להצטרף, ללימוד היומי בספר

"היד החזקה - משנה תורה" לרמב"ם

עפ"י תקנתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע, שהצטרפו אליה גדולי התורה והחסידות

שלושה מסלולי לימוד

1 שלושה פרקים ליום - מחזור שלושים ושלושה

מתחיל בט' בשבט ה'תשע"ד ויסיימו בכ"ב בכסלו ה'תשע"ה

2 פרק אחד ליום - מחזור אחד-עשר

נמשך כ-3 שנים, מט' באדר ה'תשע"ב - עד כ"ב בכסלו ה'תשע"ה

3 ספר המצוות

מסלול זה מיועד בעיקר לנשים, לילדים ולבעלי ידע התחלתי בלימוד התורה שבעל-פה. הנושאים הנלמדים בו בכל יום תואמים את הנושאים הנלמדים בספר "היד החזקה" - לפי מסלול שלושה פרקים.

מעלת הלימוד היומי ברמב"ם

הרמב"ם מגדיר את חיבורו הגדול: "מקבץ לתורה שבעל-פה כולה". הלומד את הרמב"ם מדי יום מסיים אפוא בפרק הזמן האמור, את כל הלכות התורה שבעל-פה ובכך הוא מתאחד באחדות נפלאה עם רבבות אלפי ישראל הלומדים את הרמב"ם מדי יום ביומו.

ללימוד השיעור היומי ולהורדת מורה-שיעור למחשב:
www.chabad.org.il מדור: פרסומים

בסיום כל מחזור נערכת חגיגת סיום הלימוד ברמב"ם ברוב עם הדרת מלך
הציבור הרחב מוזמן להשתתף בחגיגות הסיום

לזכות ר' יענקל אליהו בן שושנה כליפה ומשפחתו שיחיו, להצלחתם בגשמיות וברוחניות.